

กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนการใช้ที่ดินตำบลอุโดเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

สถานีพัฒนาที่ดินสตูล

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลอุโดเจริญ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล ได้นำแนวคิดของ องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) และ โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดิน ร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดินร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต (สพข.) และสถานีพัฒนาที่ดิน (สพด.) ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่างๆ ทั้งด้าน กายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับ ศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ สพด. ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็น รูปธรรมเพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อม และ อนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดิน

กันยายน 2566

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-2
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-3
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-2
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-2
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-2
2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-4
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-9
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-2
3.3 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)	
4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-5
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-3
5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-3

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 แผนการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น	7-2
7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-2
เอกสารอ้างอิง	8-1

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดสตูล (ปี พ.ศ.2536-2565)	2-3
2-2	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล	2-5
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ปี 2565	2-9
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ปี 2565	2-10
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ปี 2565	2-11
3-1	สมบัติดิน ตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล	3-5
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล	5-4
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล	6-6
7-1	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567	7-6
7-2	สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-9
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571)	7-10

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-4
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล	2-1
2-2	สมุดลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดสตูล	2-4
2-3	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล	2-8
3-1	ทรัพยากรดิน ตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล	3-7
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล	4-4
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล	4-5
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล	6-8
7-1	การชะล้างพังทลายของดินในเขตการใช้ที่ดิน ตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล	7-5

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน...

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้วซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้อง อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดิน อย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี พ.ศ.2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการ ทรัพยากรดินและที่ดิน ด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุด ข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตรในส่วนของตัวชี้วัดบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติได้กำหนดให้ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล ที่จัดทำแล้วเสร็จทั้งประเทศภายในปี พ.ศ.2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่าง ๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น และอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio – Circular – Green Economy: BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566

1.4.2 สถานที่ ตำบลอุโตเจริญ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ เช่น ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี เป็นต้น

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 ส่งเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะกรรมการของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน/สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสภาพของทรัพยากรของตำบล

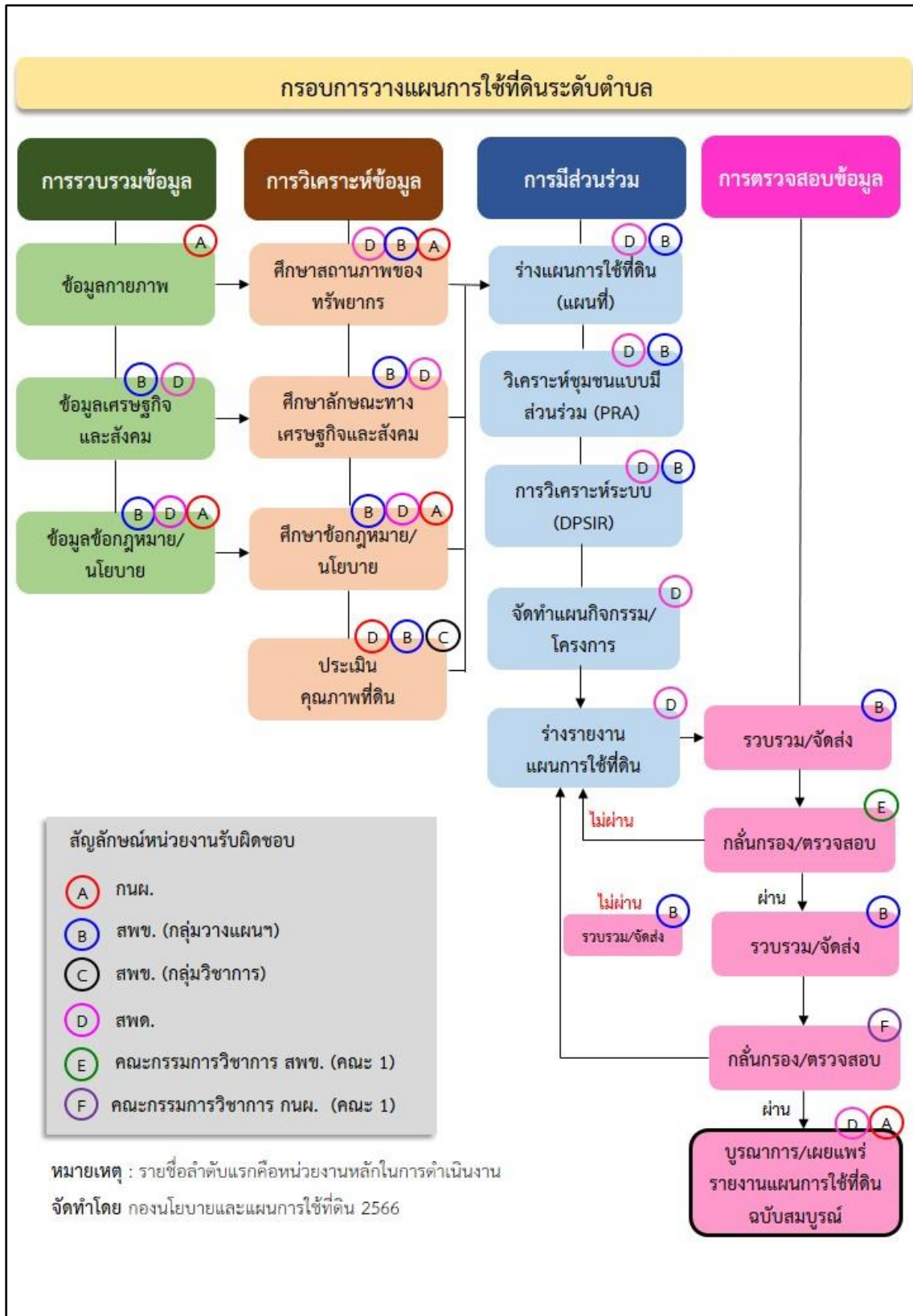
2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของบประมาณในพื้นที่อย่างมีหลักการและเป็นที่ยอมรับ

3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับแสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

ตำบลน่าอยู่ ชุมชนเข้มแข็งและมีส่วนร่วม สังคมแห่งการเรียนรู้ เศรษฐกิจยั่งยืน สิ่งแวดล้อมและ
ธรรมชาติบริสุทธิ์ องค์กรก้าวหน้าและทันสมัย (องค์การบริหารส่วนตำบลอุโดเจริญ, 2566)

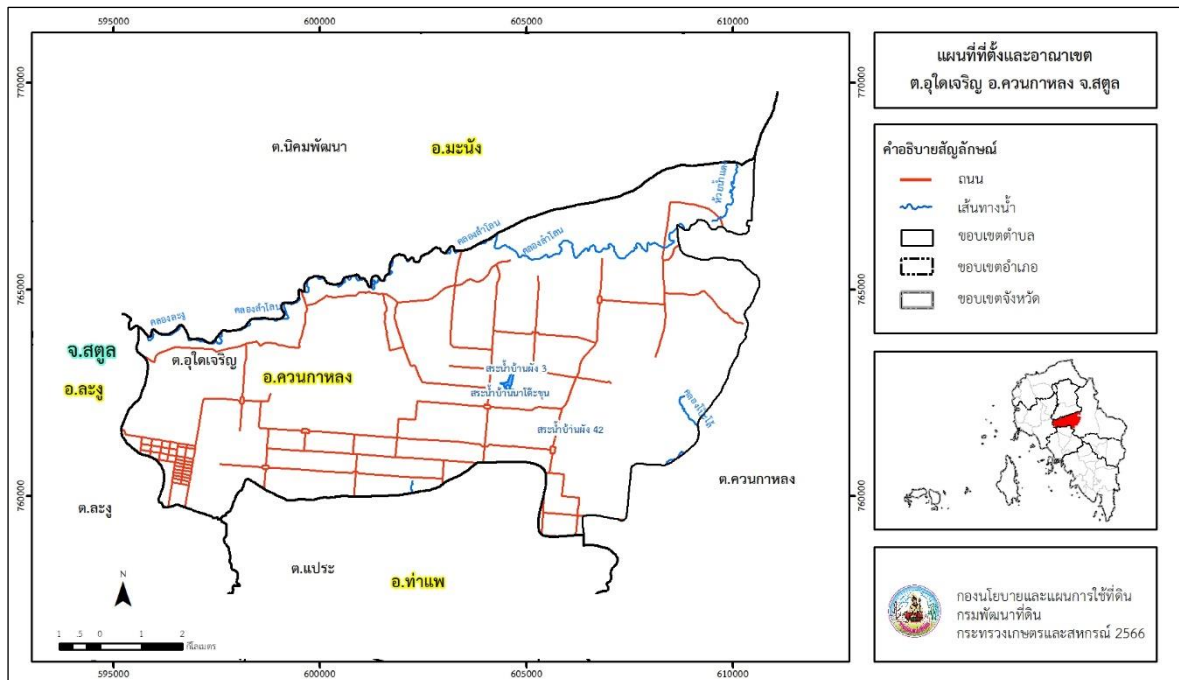
รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลอุโตเจริญ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอกวนกาหลง มีพื้นที่ประมาณ 82 ตารางกิโลเมตร หรือ 51,234 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลแประ อำเภотаแพ ตำบลควนกาหลง อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลควนกาหลง อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลอุโตเจริญ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 9 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านผัง 1

หมู่ที่ 6 บ้านอุโตเจริญ (ไร่สาธิต)

หมู่ที่ 2 บ้านผัง 32,34,39

หมู่ที่ 7 บ้านผัง 119,120

หมู่ที่ 3 บ้านผัง 35

หมู่ที่ 8 บ้านผัง 42

หมู่ที่ 4 บ้านผัง 3,121

หมู่ที่ 9 บ้านผัง 4

หมู่ที่ 5 บ้านอุโตใต้

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ดอน สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ลูกคลื่นลอนลาด และพื้นที่สูงชัน ด้านทิศตะวันออกเป็นเนินเขาและที่ลาดเชิงเขาและลาดเทสู่ตอนกลางของตำบล เป็นส่วนหนึ่งของลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก มีแหล่งน้ำที่สำคัญ เช่น คลองลำโลน ห้วยน้ำแดง คลองโป๊ะโล่ คลองละงู สระน้ำบ้านนาโต๊ะขุน เป็นต้น

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศ (พ.ศ.2536-2565) พบว่า ตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 27.7 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.8 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.9 องศาเซลเซียส

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 2,390.8 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 185 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนกันยายน มีปริมาณน้ำฝน 323.3 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 20 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2536-2565) ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดสตูล ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคาย

ระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมมูลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืชได้ตลอดทั้งปี

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์ถึงปลายเดือนธันวาคม (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

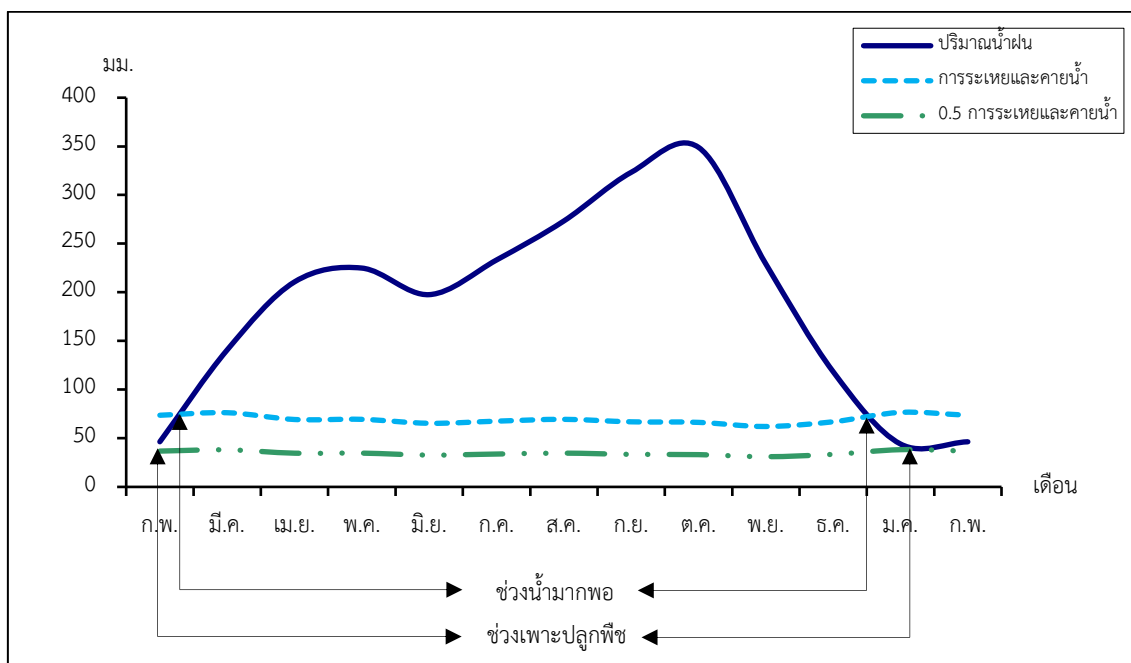
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดสตูล¹ (พ.ศ.2536-2565)

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ.)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ ² (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	23.7	32.8	27.7	72.0	44.1	6.0	76.6	41.0
ก.พ.	23.5	34.2	28.2	70.0	46.4	5.2	73.6	43.0
มี.ค.	23.7	34.8	28.5	74.0	140.8	11.3	76.3	109.1
เม.ย.	24.4	34.1	28.4	80.0	210.7	16.4	69.3	139.7
พ.ค.	24.6	33.3	28.3	82.0	224.9	17.4	69.4	144.0
มิ.ย.	24.3	32.6	27.9	82.0	197.6	15.9	65.4	135.1
ก.ค.	24.1	32.2	27.7	83.0	233.2	17.1	67.6	146.2
ส.ค.	24.0	32.0	27.5	83.0	273.3	18.7	69.4	152.3
ก.ย.	23.8	31.7	27.2	84.0	323.3	20.1	66.9	157.3
ต.ค.	23.8	31.8	27.0	85.0	349.0	23.5	66.3	159.9
พ.ย.	23.8	31.9	27.2	83.0	229.1	19.6	62.1	145.1
ธ.ค.	23.6	31.7	27.2	78.0	118.4	13.3	67.0	96.0
เฉลี่ย	23.9	32.8	27.7	79.7	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	2,390.8	184.5	829.9	1,468.7

หมายเหตุ : ¹เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

²จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (2566)

หมายเหตุ : ใช้ข้อมูลปริมาณน้ำฝน 13 เดือน เพราะสามารถแสดงให้เห็นความต่อเนื่องของข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

รูปที่ 2-2 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดสตูล

2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลอุเจริญ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2566) ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 2,815 ไร่ หรือร้อยละ 5.49 ของเนื้อที่ตำบล

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 47,102 ไร่ หรือร้อยละ 91.94 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) เกษตรผสมผสาน มีเนื้อที่ 148 ไร่ หรือร้อยละ 0.29 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 438 ไร่ หรือร้อยละ 0.86 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ นาไร่ นาข้าว
- 3) พืชไร่ มีเนื้อที่ 67 ไร่ หรือร้อยละ 0.13 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ สับปะรด/ยางพารา

สับปะรด สับปะรด/ปาล์มน้ำมัน อ้อย อ้อย/ยางพารา

4) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 46,196 ไร่ หรือร้อยละ 90.16 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม ยางพารา/กล้วย ปาล์มน้ำมัน/กล้วย เป็นต้น

5) ไม้ผล มีเนื้อที่ 248 ไร่ หรือร้อยละ 0.49 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม ลางสาด ลองกอง กล้วย เงาะ เงาะ/ลางสาด ลองกอง เป็นต้น

6) พุ่มหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 3 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก

7) พืชน้ำ มีเนื้อที่ 2 ไร่ ได้แก่ ผักบุ้ง

2.5.3 พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 522 ไร่ หรือร้อยละ 1.02 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ป่าไม่ผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู ป่าไม่ผลัดใบสมบูรณ์

2.5.4 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 477 ไร่ หรือร้อยละ 0.93 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำในไร่นา

2.5.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 318 ไร่ หรือร้อยละ 0.62 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พุ่มหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลอุโตเจริญ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,815	5.49
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	2,316	4.52
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	189	0.37
U405	ถนน	192	0.37
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	53	0.10
U503	ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	9	0.02
U601	สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	56	0.11
A	พื้นที่เกษตรกรรม	47,102	91.94
A001	เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	148	0.29
A100	นาไร่	249	0.49
A101	นาข้าว	189	0.37
A203	อ้อย	9	0.02
A203/A302	อ้อย/ยางพารา	7	0.01
A205	สับปะรด	14	0.03
A205/A302	สับปะรด/ยางพารา	26	0.05
A205/A303	สับปะรด/ปาล์มน้ำมัน	11	0.02
A300	ไม้ยืนต้นไร่/เสื่อมโทรม	483	0.94

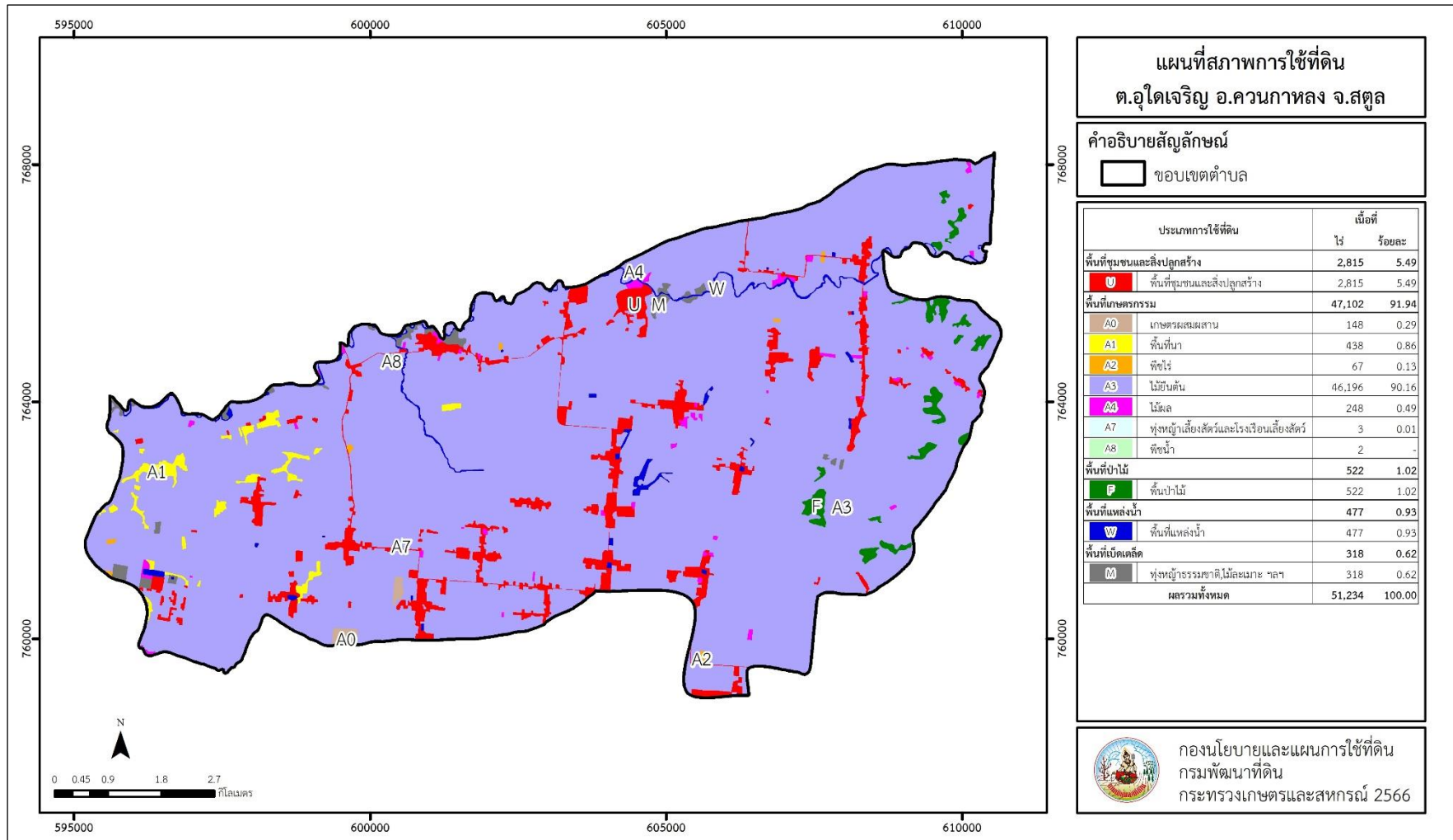
ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A301	ไม้ยืนต้นผสม	25	0.05
A301/A401	ไม้ยืนต้นผสม/ไม้ผลผสม	6	0.01
A301/A405	ไม้ยืนต้นผสม/มะพร้าว	10	0.02
A302	ยางพารา	38,431	75.01
A302/A303	ยางพารา/ปาล์มน้ำมัน	14	0.03
A302/A403	ยางพารา/ทุเรียน	4	0.01
A302/A411	ยางพารา/กล้วย	116	0.23
A302/A419	ยางพารา/มังคุด	31	0.06
A302/A420	ยางพารา/กลางสาด ลองกอง	18	0.03
A303	ปาล์มน้ำมัน	6,948	13.56
A303/A401	ปาล์มน้ำมัน/ไม้ผลผสม	7	0.01
A303/A411	ปาล์มน้ำมัน/กล้วย	98	0.19
A317/A401	หมาก/ไม้ผลผสม	5	0.01
A401	ไม้ผลผสม	64	0.12
A401/A502	ไม้ผลผสม/พืชผัก	4	0.01
A403	ทุเรียน	7	0.01
A404	เงาะ	32	0.06
A404/A419	เงาะ/มังคุด	7	0.01
A404/A420	เงาะ/กลางสาด ลองกอง	11	0.02
A405	มะพร้าว	5	0.01
A405/A411	มะพร้าว/กล้วย	4	0.01
A411	กล้วย	39	0.08
A411/A420	กล้วย/กลางสาด ลองกอง	3	0.01
A415	มะละกอ	9	0.02
A419	มังคุด	4	0.01
A419/A420	มังคุด/กลางสาด ลองกอง	3	0.01
A420	กลางสาด ลองกอง	56	0.11
A703	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	3	0.01

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A806	ผักบุง	2	-
F	พื้นที่ป่าไม้	522	1.02
F100	ป่าไม้ผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	100	0.20
F101	ป่าไม้ผลัดใบสมบูรณ์	422	0.82
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	318	0.62
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	1	-
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	317	0.62
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	477	0.93
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	309	0.60
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	11	0.02
W201	อ่างเก็บน้ำ	65	0.13
W202	บ่อน้ำในไร่นา	92	0.18
ผลรวมทั้งหมด		51,234	100.00

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2566)

รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลอุไจเรญ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนธันวาคม 2565 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลอุโตเจริญประชากรรวม 8,863 คน แยกเป็นชาย 4,414 คน เป็นหญิง 4,449 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 108.12 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,913 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มากขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,959 ครัวเรือน หรือร้อยละ 67.25 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 954 ครัวเรือน หรือร้อยละ 32.75 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 ถึง 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ปี 2565

พื้นที่	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลอุโตเจริญ	2,913	4,414	4,449	8,863
หมู่ที่ 1 พัง 1	310	376	388	764
หมู่ที่ 2 พัง 32,34,39	411	568	564	1,132
หมู่ที่ 3 พัง 35	432	683	719	1,402
หมู่ที่ 4 พัง 3,121	248	408	384	792
หมู่ที่ 5 อุโตใต้	516	787	814	1,601
หมู่ที่ 6 อุโตเจริญ(ไร่สาธิต)	238	422	388	810
หมู่ที่ 7 พัง 119,120	371	608	619	1,227
หมู่ที่ 8 พัง 42	196	269	270	539
หมู่ที่ 9 พัง 4	191	293	303	596

ที่มา : กรมการปกครอง (2566)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรตำบลอุโตเจริญ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล ปี 2565

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	2,913	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มากขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	1,959	67.25
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มากขึ้นทะเบียนฯ	954	32.75

ที่มา : 1) กรมการปกครอง (2566)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2566)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

จากข้อมูลกรมการปกครอง ณ เดือนธันวาคม 2565 ตำบลอุโตเจริญจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,913 ครัวเรือน โดยถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 17.59 ไร่ (เนื้อที่ของตำบลรวมต่อจำนวนครัวเรือนทั้งหมด)

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ประชากรในตำบลอุโตเจริญประกอบอาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย รับราชการ รับจ้างทั่วไป และอื่นๆ มีเกษตรกรบางครัวเรือนประกอบอาชีพหลายอย่างควบคู่กันไป สำหรับพืชที่เกษตรกรปลูกเป็นอาชีพหลัก ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ข้าว และไม้ผลผสม ทางด้านการเลี้ยงสัตว์เกษตรกรจะมีการเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคหากเหลือจึงจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของกรมการพัฒนาชุมชน ปี พ.ศ.2566 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 195,943.80 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 55,987.82 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 132,795.43 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 37,944.18 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 63,148.37 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 18,043.64 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลอุโดเจริญ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล ปี 2565

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง				
ตำบลอุโดเจริญ	165,414.69	17,104.17	8,181.71	5,243.24	195,943.80	55,987.82	132,795.43	37,944.18
หมู่ที่ 1 ผัง 1	174,458.76	283.51	4,252.58	-	178,994.85	56,555.37	153,043.81	48,355.86
หมู่ที่ 2 ผัง 32,34,39	181,829.63	21,470.37	16,091.11	6,744.44	226,135.56	64,473.71	165,171.11	47,092.08
หมู่ที่ 3 ผัง 35	143,243.75	14,224.69	7,232.94	1,440.00	166,141.38	46,636.18	117,692.50	33,036.49
หมู่ที่ 4 ผัง 3,121	215,954.72	4,345.91	8,347.17	9,817.61	238,465.41	65,598.62	103,348.44	28,429.76
หมู่ที่ 5 อุโดใต้	160,023.08	9,593.85	15.38	3,907.69	173,540.00	47,595.36	137,822.77	37,799.49
หมู่ที่ 6 อุโดเจริญ(ไร่สาธิต)	198,585.11	8,404.26	106.38	585.11	207,680.85	59,337.39	117,487.61	33,567.89
หมู่ที่ 7 ผัง 119,120	112,726.18	29,779.18	15,036.34	10,545.74	168,087.44	49,019.06	128,123.66	37,364.49
หมู่ที่ 8 ผัง 42	211,347.83	57,833.33	23,637.68	13,347.83	306,166.67	82,200.39	176,028.99	47,260.70
หมู่ที่ 9 ผัง 4	157,203.95	13,631.58	92.11	2,690.79	173,618.42	53,098.59	90,717.11	27,744.47

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน (2566)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลอุโดเจริญ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ ไม่พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตวนอุทยาน เขตห้ามล่าสัตว์ป่า) ในพื้นที่

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบพื้นที่ป่าจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรีในพื้นที่ ได้แก่

(1) เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 3,241 ไร่

(2) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 323 ไร่

3.1.2 **ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ** (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2528) จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ ได้แก่

(1) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A เนื้อที่ 981 ไร่

(2) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1B เนื้อที่ 320 ไร่

(3) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1BR เนื้อที่ 232 ไร่

(4) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 เนื้อที่ 2,713 ไร่

(5) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3 เนื้อที่ 4,987 ไร่

(6) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4 เนื้อที่ 10,197 ไร่

(7) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 31,804 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่าในพื้นที่ตำบลอุโตเจริญ มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2536-2565) 2,390.8 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลอุโตเจริญ มีรายละเอียดของแหล่งน้ำผิวดินดังนี้

แหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ คลองโป๊ะไล่ คลองละงู คลองลำโลน คลองลิ้นโต๊ะ สระน้ำบ้านนาโต๊ะขุน สระน้ำบ้านผัง 3 สระน้ำบ้านผัง 42 และห้วยน้ำแดง

3.2.3 จากฐานข้อมูลน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) พบว่า ตำบลอุโตเจริญ มีจำนวนบ่อบาดาลเอกชน จำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 22 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 2 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 4 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน Kut-sic1A ชุดดินคลองขุด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,021 ไร่ หรือร้อยละ 1.99 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Pym-clA ชุดดินพะยอมงาม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 10 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ดิน Wat-clA ชุดดินวังตง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 839 ไร่ หรือร้อยละ 1.64 ของเนื้อที่ตำบล

4) หน่วยแผนที่ดิน Wat-sic1A ชุดดินวังตง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,261 ไร่ หรือร้อยละ 4.41 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 18 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน Ho-gclE ชุดดินห้วยยอด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 98 ไร่ หรือร้อยละ 0.19 ของเนื้อที่ตำบล

- 2) หน่วยแผนที่ดิน Ho-Klt-gcLD หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินห้วยยอด และชุดดินคลองเต้ง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,361 ไร่ หรือร้อยละ 2.65 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Kkl-sIA ชุดดินควนกาหลง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 6,091 ไร่ หรือร้อยละ 11.89 ของเนื้อที่ตำบล
- 4) หน่วยแผนที่ดิน Kkl-sIA/d4c ชุดดินควนกาหลง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ พบมวลสารพอกหรือสารเม็ดกลมของเหล็ก ที่ ความลึก 100-150 เซนติเมตร มีเนื้อที่ 5,096 ไร่ หรือร้อยละ 9.95 ของเนื้อที่ตำบล
- 5) หน่วยแผนที่ดิน Kkl-sIB ชุดดินควนกาหลง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 548 ไร่ หรือร้อยละ 1.07 ของเนื้อที่ตำบล
- 6) หน่วยแผนที่ดิน Kkt-clB ชุดดินเขาขาด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 13,736 ไร่ หรือร้อยละ 26.81 ของเนื้อที่ตำบล
- 7) หน่วยแผนที่ดิน Kkt-clC ชุดดินเขาขาด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 27 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ตำบล
- 8) หน่วยแผนที่ดิน Kkt-lsk-slC ดินเขาขาดที่เป็นดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,986 ไร่ หรือร้อยละ 5.83 ของเนื้อที่ตำบล
- 9) หน่วยแผนที่ดิน Klt-clC ชุดดินคลองเต้ง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,652 ไร่ หรือร้อยละ 3.23 ของเนื้อที่ตำบล
- 10) หน่วยแผนที่ดิน Klt-clD ชุดดินคลองเต้ง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 435 ไร่ หรือร้อยละ 0.85 ของเนื้อที่ตำบล
- 11) หน่วยแผนที่ดิน LL-sicIA ชุดดินลำภูรา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 498 ไร่ หรือร้อยละ 0.97 ของเนื้อที่ตำบล
- 12) หน่วยแผนที่ดิน LL-mw,pic-sicIA ดินลำภูราที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและมีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 560 ไร่ หรือร้อยละ 1.09 ของเนื้อที่ตำบล
- 13) หน่วยแผนที่ดิน LL-pic-sicIA ดินลำภูราที่มีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 68 ไร่ หรือร้อยละ 0.13 ของเนื้อที่ตำบล
- 14) หน่วยแผนที่ดิน Ntn-d-clB ดินนาทอนที่เป็นดินลึก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 507 ไร่ หรือร้อยละ 0.99 ของเนื้อที่ตำบล

15) หน่วยแผนที่ดิน Pac-clA ชุดดินปากจั่น มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 8 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล

16) หน่วยแผนที่ดิน Pac-clB ชุดดินปากจั่น มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,777 ไร่ หรือร้อยละ 3.47 ของเนื้อที่ตำบล

17) หน่วยแผนที่ดิน Ro-silA ชุดดินรือเสาะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,222 ไร่ หรือร้อยละ 2.39 ของเนื้อที่ตำบล

18) หน่วยแผนที่ดิน Te-sIB ชุดดินท่าชะมะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,683 ไร่ หรือร้อยละ 3.28 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.3 พื้นที่เขตต์ลัด มี 2 หน่วยแผนที่ ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ SC พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 8,357 ไร่ หรือร้อยละ 16.31 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ W พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ 393 ไร่ หรือร้อยละ 0.77 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ พบปัญหาดินต้น มีเนื้อที่ 20,295 ไร่ หรือร้อยละ 39.61 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ชุดดินห้วยยอด (Ho) ชุดดินเขาขาด (Kkt) ดินเขาขาดที่เป็นดินร่วนปนชั้นส่วนหยาบ (Kkt-lsk) และชุดดินคลองเต้ง (Klt)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลอุโตเจริญ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลอุโตเจริญ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Ho-gclE	20-35	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	98	0.19
Ho-Klt-gclD	12-20	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	939	1.83
Ho-Klt-gclD*	12-20	0-50	ดี	ปานกลาง	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	422	0.82
Kkl-sIA	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	638	1.25
Kkl-sIA*	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	5,453	10.64
Kkl-sIA/d4c	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	5,096	9.95
Kkl-sIB	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	548	1.07
Kkt-clB	2-5	0-50	ดีถึงดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.0	4.5-5.5	<2	-	1,659	3.24
Kkt-clB*	2-5	0-50	ดีถึงดีปานกลาง	ปานกลาง	<10	<35	5.0-6.0	4.5-5.5	<2	-	12,077	23.57
Kkt-clC	5-12	0-50	ดีถึงดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.0	4.5-5.5	<2	-	27	0.05
Kkt-lsk-sIC	5-12	0-50	ดีถึงดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.0	4.5-5.5	<2	-	2,986	5.83
Klt-clC	5-12	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	1,004	1.96
Klt-clC*	5-12	0-50	ดี	ปานกลาง	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	648	1.27
Klt-clD	12-20	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	138	0.27
Klt-clD*	12-20	0-50	ดี	ปานกลาง	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	297	0.58
Kut-sicIA	0-2	>150	เลว	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.0	<2	-	743	1.45
Kut-sicIA*	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.0	<2	-	278	0.54
Ll-mw,pic-sicIA	0-2	>150	ดีปานกลาง	ปานกลาง	10-20	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	560	1.09
Ll-pic-sicIA	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	10-20	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	68	0.13
Ll-sicIA	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	10-20	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	498	0.97
Ntn-d-clB	2-5	100-150	ดี	ปานกลาง	10-20	<35	5.0-5.5	4.5-5.5	<2	-	507	0.99
Pac-clA	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	6.0-7.0	4.5-5.5	<2	-	8	0.02

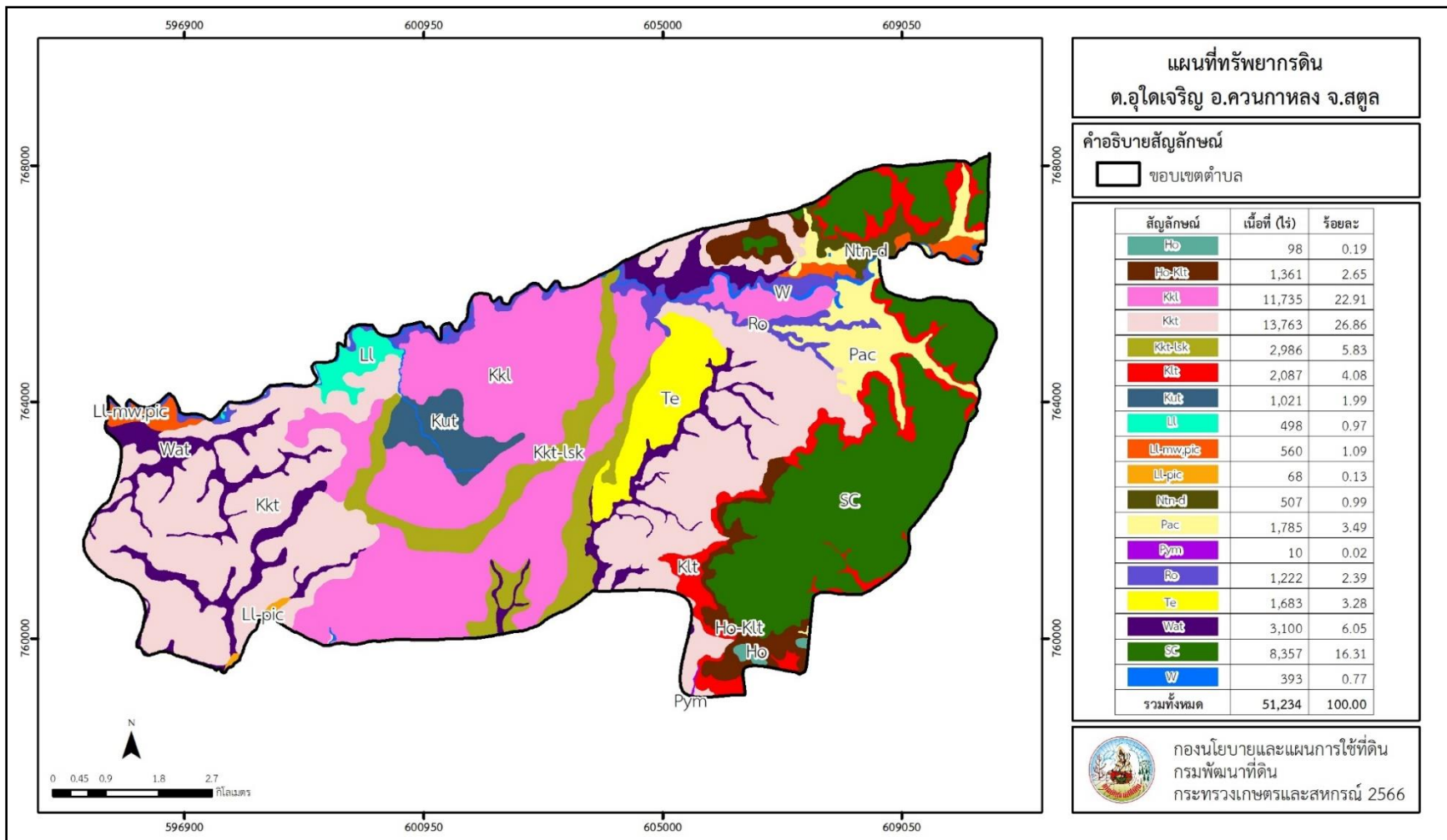
ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอืดัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Pac-clB	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	6.0-7.0	4.5-5.5	<2	-	1,777	3.47
Pym-clA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	10	0.02
Ro-silA	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	4.5-6.0	4.5-6.0	<2	-	1,222	2.39
Te-slB	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	1,683	3.28
Wat-clA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	839	1.64
Wat-silA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	2,261	4.41
SC	>35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8,357	16.31
W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	393	0.77
รวมทั้งหมด											51,234	100.00

หมายเหตุ: 1. * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

2. เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน (2566)

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2566 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลอุโตเจริญ คือ

- 1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 2) ขาดแคลนน้ำทางการเกษตรในช่วงหน้าแล้ง
- 3) ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน
- 4) การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช
- 5) การลักขโมยผลผลิตทางการเกษตร
- 6) ดินตื้น

4.1.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และตำบลอุโตเจริญ มีความต้องการ 13 ประการ คือ

- 1) แก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินในพื้นที่หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 7
- 2) ต้องการตรวจวิเคราะห์ดินในพื้นที่หมู่ที่ 1, หมู่ที่ 7 และหมู่ที่ 9
- 3) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำทางการเกษตรในช่วงหน้าแล้ง ในพื้นที่หมู่ที่ 1, หมู่ที่ 2, หมู่ที่ 5, หมู่ที่ 6, หมู่ที่ 7 และหมู่ที่ 8
- 4) ต้องการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 7
- 5) ต้องการสนับสนุนสารปรับปรุงดินโดโลไมท์ในพื้นที่หมู่ที่ 5, และหมู่ที่ 7
- 6) แก้ไขปัญหาที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ในพื้นที่หมู่ที่ 5, หมู่ที่ 6 และหมู่ที่ 7
- 7) แก้ไขปัญหาการทำลายผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่หมู่ที่ 7
- 8) ต้องการสนับสนุนปัจจัยการผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ ในพื้นที่หมู่ที่ 1, และหมู่ที่ 2
- 9) ต้องการองค์ความรู้ในการจัดการดิน ปุ๋ยและพืช
- 10) แก้ปัญหาด้านการตลาดในการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่หมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 6
- 11) แก้ไขปัญหาการลักขโมยผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่หมู่ที่ 1, หมู่ที่ 3, หมู่ที่ 4, หมู่ที่ 5, หมู่ที่ 6 และหมู่ที่ 8
- 12) แก้ไขปัญหาเรื่องโรคและแมลงศัตรูพืชในพื้นที่หมู่ที่ 7

13) แก้ปัญหาเรื่องสารปนเปื้อน ความสะอาดของน้ำเพื่อการบริโภค/อุปโภคในพื้นที่ 4, หมู่ที่ 7 และหมู่ที่ 9

ผลจากการจัดทำกรมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 5 ประการ คือ

- 1.1) การใช้ที่ดินไม่เหมาะสมกับศักยภาพ
- 1.2) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- 1.3) การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำและระบบส่งน้ำใหม่ให้เต็มศักยภาพ พร้อมทั้งการ

จัดหาน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน

- 1.4) การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานสู่ความมั่นคง
- 1.5) นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรที่ดิน

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 7 ประการ คือ

- 2.1) ความต้องการที่ดินทำกิน
- 2.2) การบุกรุกพื้นที่ป่า
- 2.3) การขาดแรงงาน
- 2.4) แก้ปัญหาการไร้กรรมสิทธิ์ที่ดิน
- 2.5) ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตร
- 2.6) ภาระค่าใช้จ่ายครัวเรือนสูงขึ้น
- 2.7) เตรียมแผนรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

3) สถานะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 6 ประการ คือ

- 3.1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 3.2) ขาดแคลนน้ำทางการเกษตรในช่วงหน้าแล้ง
- 3.3) ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน
- 3.4) การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช
- 3.5) การลักขโมยผลผลิตทางการเกษตร
- 3.6) ดินตื้น

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 6 ประการ คือ

- 4.1) ผลผลิตทางการเกษตรลดลง
- 4.2) รายได้เกษตรกรลดลง
- 4.3) ต้นทุนการผลิตสูง

- 4.4) ที่ดินเสื่อมโทรม
- 4.5) สารปนเปื้อนในดินและแหล่งน้ำ
- 4.6) คุณภาพชีวิต

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

พื้นที่ลาดชัน

- 5.1) ปลูกหญ้าแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ
- 5.2) ส่งเสริมการไ้ปุ๋ยตามผลวิเคราะห์ดิน

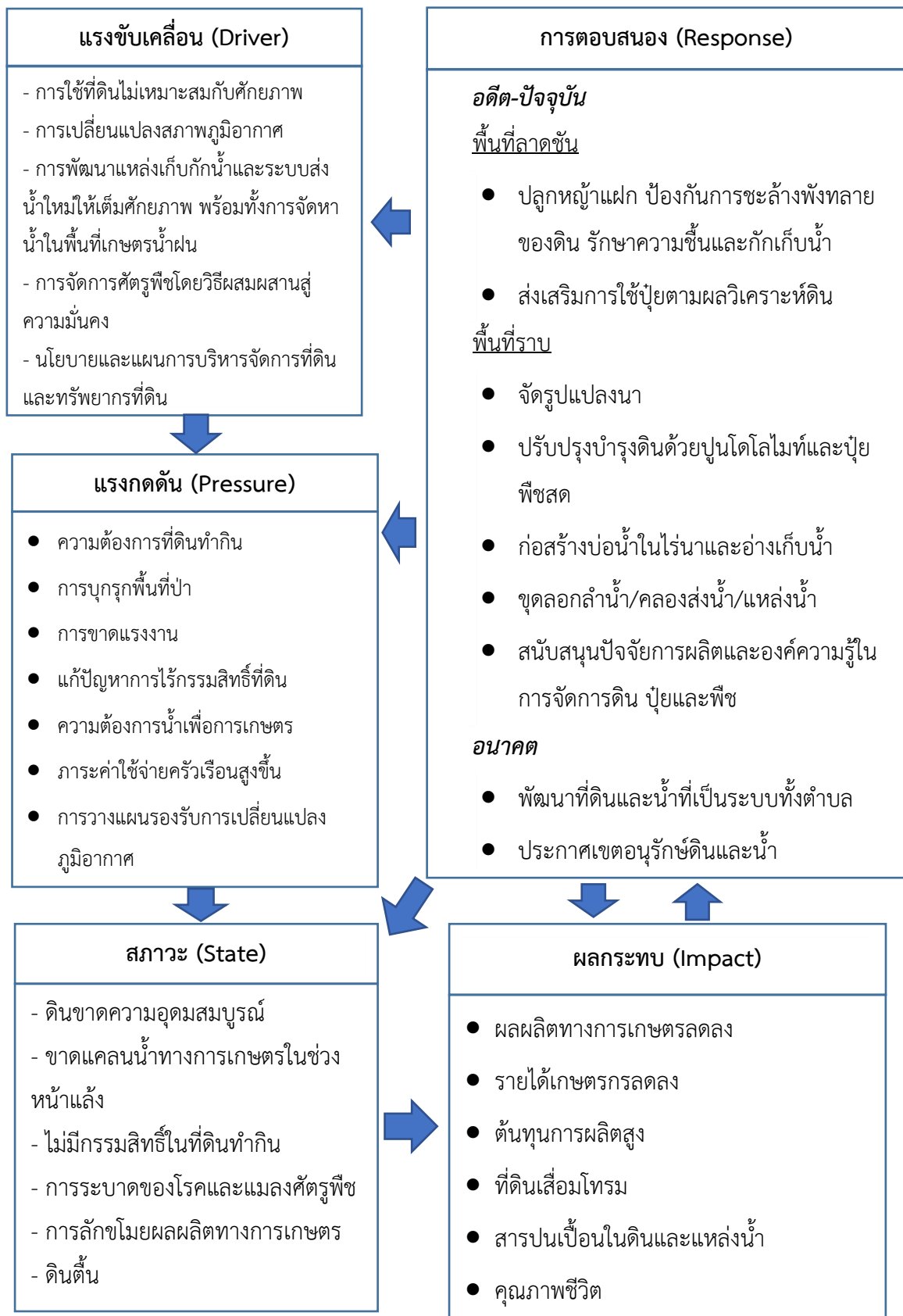
พื้นที่ราบ

- 5.3) จัดรูปแบบแปลงนา
- 5.4) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยพืชสด
- 5.5) ก่อสร้างบ่อน้ำในไร่นา และอ่างเก็บน้ำ
- 5.6) ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำ
- 5.7) สนับสนุนปัจจัยการผลิตและองค์ความรู้ในการจัดการดิน ปุ๋ย และพืช

อนาคต

- (1) พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล
- (2) ประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ

ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลอุโตเจริญ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

4.2.1) พื้นที่ลุ่ม

1) ปาล์มน้ำมัน ให้ผลผลิตตลอดปี ผลผลิตดีในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน ส่วนช่วงเดือนตุลาคมเป็นช่วงหยุดเก็บเกี่ยว เนื่องจากเป็นช่วงลมมรสุมหนักที่สุด

2) พืชไร่ ได้แก่ อ้อย สับปะรด กล้วย มะละกอ ข้าวโพดหวาน ถั่วลิสง

3) พืชผัก ได้แก่ แตงกวา ถั่วฝักยาว พริกไทย พริกชี้หู ผักกวางตุ้ง ผักบุ้ง ขมิ้น ใผ่หวาน ใผ่ตง

4.2.2) พื้นที่ดอน

1) ข้าวไร่ เริ่มปลูกเดือนพฤษภาคมถึงเดือนพฤศจิกายน พันธุ์ที่ปลูก คือ ดอกพะยอม

2) ยางพารา ให้ผลผลิตตลอดปี ผลผลิตลดลงในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม เนื่องจากเป็นช่วงหยุดกรีดยาง

3) ไม้ผลผสม ได้แก่ ทูเรียน มังคุด ลองกอง เงาะ จำปาตะ กระท้อน สละ

4) ไม้ยืนต้น ได้แก่ มะพร้าว มะนาว หมาก โกโก้ กาแฟ สะตอ

ชนิดพืช	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
พื้นที่ลุ่ม												
1. ปาล์มน้ำมัน	ปาล์มน้ำมัน											
2. พืชไร่	อ้อย สับปะรด กล้วย มะละกอ ข้าวโพดหวาน ถั่วลิสง											
3. พืชผัก	แตงกวา ถั่วฝักยาว พริกไทย พริกชี้หู ผักกวางตุ้ง ผักบุ้ง ขมิ้น ใผ่หวาน ใผ่ตง											
พื้นที่ดอน												
1. ข้าวไร่					ข้าวไร่							
2. ยางพารา	ยางพารา											
3. ไม้ผลผสม	ทุเรียน มังคุด ลองกอง เงาะ จำปาตะ กระท้อน สละ											
4. ไม้ยืนต้น	มะพร้าว มะนาว หมาก โกโก้ กาแฟ สะตอ											

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าดินนั้นๆ เหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ หรือการปลูกพืชต่างๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิต และ คำรณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1 : ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือ กิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N : มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือ ปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความ เหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements) 1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r) ความลึกของดิน 1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี 1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาพการระบายน้ำของดิน ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S1 S2m S2o S2om
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements) 2.1. สภาพการเขตกรรม (k) ชั้นความยากง่ายในการเขตกรรม (ดินบน) 2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w) ความลาดชันของพื้นที่ ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S1 S3w S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements) 3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ความลาดชันของพื้นที่ ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าวทุเรียน กาแฟโรบัสต้า โกโก้ ข้าว ส้มโชกุน กล้วยเลี้ยงสัตว์

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลอุโตเจริญ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดินดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ^{ชั้น}ความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลอุโดเจริญ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล

หน่วยแผนที่ดิน	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	มะพร้าว	ทุเรียน	กาแฟโรบัสต้า	โกโก้	ข้าว	ส้มโชกุน	หญ้าเลี้ยงสัตว์
Ho-gclE	S3ewr	N	N	N	N	N	N	N	S3ew
Ho-Klt-gclD	S3r	N	N	N	N	N	N	N	S2ewrn
Ho-Klt-gclD*	S3r	N	N	N	N	N	N	N	S2ewrns
Kkl-sIA	S2n	S2n	S2n	S2ns	S2ns	S2n	S3o	S2ns	S2n
Kkl-sIA*	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3o	S2ns	S2ns
Kkl-sIA/d4c	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3o	S2ns	S2ns
Kkl-sIB	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3o	S2ns	S2ns
Kkt-clB	S3r	N	N	N	N	N	S3o	N	S2rn
Kkt-clB*	S3r	N	N	N	N	N	S3o	N	S2rns
Kkt-clC	S3r	N	N	N	N	N	S3ewo	N	S2rns
Kkt-lsk-sIC	S3r	N	N	N	N	N	S3ewo	N	S2rns
Klt-clC	S3r	N	N	N	N	N	S3ewo	N	S2rn
Klt-clC*	S3r	N	N	N	N	N	S3ewo	N	S2rns
Klt-clD	S3r	N	N	N	N	N	N	N	S2ewrn
Klt-clD*	S3r	N	N	N	N	N	N	N	S2ewrns
Kut-sicIA	N	S3o	N	N	N	N	S2n	N	S2on
Kut-sicIA*	N	S3o	N	N	N	N	S2ns	N	S2ons
Ll-mw,pic-sicIA	S2on	S2n	S2on	S2ons	S2ons	S2on	S2on	S2ons	S2n
Ll-pic-sicIA	S2n	S2n	S2n	S2ns	S2ns	S2n	S3o	S2ns	S2n

ตารางที่ 5-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	มะพร้าว	ทุเรียน	กาแฟโรบัสต้า	โกโก้	ข้าว	สัมชอกุน	หญ้าเลี้ยงสัตว์
Ll-sic1A	S2n	S2n	S2n	S2ns	S2ns	S2n	S3o	S2ns	S2n
Ntn-d-clB	S2rn	S2rn	S2rn	S2rns	S2rns	S2rn	S3o	S2ns	S2n
Pac-clA	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3o	S2ns	S2ns
Pac-clB	S2n	S2n	S2n	S2ns	S2ns	S2n	S3o	S2ns	S2n
Pym-clA	S3o	S2ons	S3o	S3o	N	N	S2ns	S3o	S2ons
Ro-silA	S2n	S2n	S2n	S2ns	S2ns	S2n	S3o	S2ns	S2n
Te-s1B	S2n	S2n	S2n	S2ns	S2ns	S2n	S3o	S2ns	S2n
Wat-clA	S3o	S2on	S3o	S3o	N	N	S2n	S3o	S2on
Wat-sic1A	S3o	S2ons	S3o	S3o	N	N	S2ns	S3o	S2ons
SC	N	N	N	N	N	N	N	N	N

หมายเหตุ: * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

e	= ความเสียหายจากการกัดกร่อน	w	= ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	r	= สภาวะการหยั่งลึกของราก
z	= สารพิษ	x	= การมีเกลือมากเกินไป	m	= ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช
o	= ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช	n	= ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	s	= ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั้งประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งจะมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศ ที่ใช้เป็นกรอบนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศ เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพ โดยเฉพาะทางด้านเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรี เรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลอุโดเจริญ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล สามารถกำหนดออกเป็น 6 เขตหลัก ได้แก่ เขตป่าไม้ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตป่าไม้ พื้นที่ในเขตนี้ส่วนใหญ่ยังคงสภาพเป็นป่าไม้ บางบริเวณได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามมาตรการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของที่ดินหรือทรัพยากรป่าไม้ของพื้นที่นั้น ๆ ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตป่าไม้สมบูรณ์ และเขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ มีเนื้อที่ 3,317 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 6.47 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตป่าไม้สมบูรณ์ (สัญลักษณ์ 1100) มีเนื้อที่ 269 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.53 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่อยู่ภายในเงื่อนไชดังกล่าวข้างต้น แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้สมบูรณ์

2) เขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 1300) มีเนื้อที่ 3,048 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 5.95 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีการบุกรุก ผ่าถางพื้นที่ป่าไม้ และเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่เป็นอย่างอื่น ส่วนใหญ่เพื่อทำการเกษตร

6.2.2 เขตเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ และเขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 43,912 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 85.72 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตรองจากเขตเกษตรกรรมชั้นดี ซึ่งแบ่งออกเป็น 1 ประเภท ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) เป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์

ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้ มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2) (สัญลักษณ์ 2221) มีเนื้อที่ 354 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.69 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึง ไม่เหมาะสม และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

- เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท2) (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 313 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.61 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ ทุเรียน เงาะ ลองกอง

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท2) (สัญลักษณ์ 2223) มีเนื้อที่ 19,271 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 37.61 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้น ที่ปลูก ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน ยางพารา มะพร้าว

- เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท2) (สัญลักษณ์ 2224) มีเนื้อที่ 23 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูก ได้แก่ ข้าวไร่ สับปะรด

- เขตปลูกพืชทางเลือก (ศักยภาพสูง ประเภท2) (สัญลักษณ์ 2225) มีเนื้อที่ 101 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.20 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันปลูกพืชผัก ไม้ดอก หรือเกษตรผสมผสาน โดยพืช ที่ปลูก ได้แก่ โกโก้ กาแฟ

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรม ที่ต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เป็นข้อจำกัดของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่าง ๆ การทำ การเกษตรในเขตนี้อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม พบปัญหาทางกายภาพของดินที่สำคัญหลายอย่าง เช่น เป็นดินตื้นซึ่งเป็นข้อจำกัดของการหยั่งรากพืชใน การยึดลำต้นและการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน เนื้อดินเป็นทรายจัด ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการ อุ้มน้ำ เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน เป็นต้น จากข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องพัฒนา ปรับปรุงและมีมาตรการเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้สูงขึ้น รวมถึงการป้องกันไม่ให้ สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมจากการใช้พื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ) (สัญลักษณ์ 2310) มีเนื้อที่ 95 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.19 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

(2) เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ) (สัญลักษณ์ 2320) มีเนื้อที่ 214 ไร่ หรือ คิดเป็น ร้อยละ 0.42 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ ทุเรียน เงาะ ลองกอง

(3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ) (สัญลักษณ์ 2330) มีเนื้อที่ 23,536 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 45.94 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูก ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน ยางพารา มะพร้าว

(4) เขตปลูกพืชทางเลือก (ศักยภาพต่ำ) (สัญลักษณ์ 2350) มีเนื้อที่ 2 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันปลูกพืชผัก ไม้ดอก หรือเกษตรผสมผสาน โดยพืชที่ปลูก ได้แก่ โกโก้ กาแฟ

3) เขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 3 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 1 เขตรอง ได้แก่ เขตโรงเรียนเลี้ยงสัตว์ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตโรงเรียนเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2520) ปัจจุบันมีการสร้างโรงเรียนเลี้ยงสัตว์ ประเภทต่าง ๆ มีเนื้อที่ 3 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล

6.2.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 2,826 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 5.52 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 2,709 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 5.29 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

(2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200) มีเนื้อที่ 62 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.12 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่าง ๆ

(3) เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ (สัญลักษณ์ 3300) มีเนื้อที่ 56 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.11 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินที่นอกเหนือจาก 2 เขตดังกล่าวข้างต้น เช่น สถานที่พักผ่อนท่องเที่ยว สวนสาธารณะ รีสอร์ท ระบบขนส่งมวลชน โบราณสถาน เป็นต้น

6.2.4 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 492 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.96 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำธรรมชาติ เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตแหล่งน้ำธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 331 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.65 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

(2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 161 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.31 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

6.2.5 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 434 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.84 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ

6.2.6 เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สัญลักษณ์ 6000) มีเนื้อที่ 253 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.49 ของเนื้อที่ตำบล มีการใช้ที่ดินเป็นป่าไม้ที่พบในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นป่าปลูก ป่าชุมชน

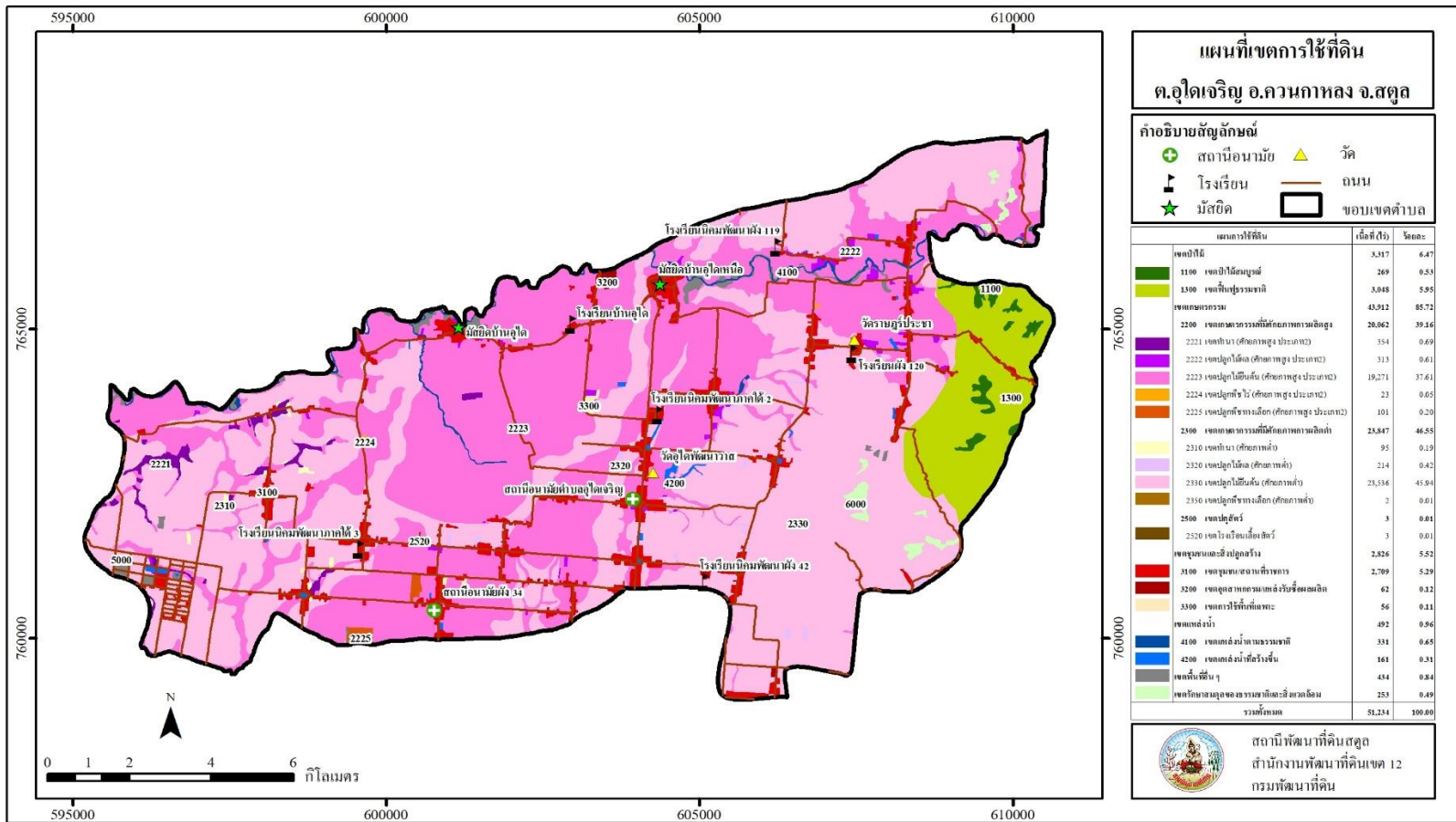
ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตป่าไม้	3,317	6.47
1.1 เขตป่าไม้สมบูรณ์	269	0.53
1.2 เขตฟื้นฟูธรรมชาติ	3,048	5.95
2. เขตเกษตรกรรม	43,912	85.72
2.1 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง	20,062	39.16
1) เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2)	354	0.69
2) เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท2)	313	0.61
3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท2)	19,271	37.61
4) เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท2)	23	0.05
5) เขตปลูกพืชทางเลือก (ศักยภาพสูง ประเภท2)	101	0.20
2.2 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ	23,847	46.55
1) เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)	95	0.19
2) เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)	214	0.42
3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)	23,536	45.94
4) เขตปลูกพืชทางเลือก (ศักยภาพต่ำ)	2	0.01
2.3 เขตปศุสัตว์	3	0.01
1) เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	3	0.01
3. เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,826	5.52
1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	2,709	5.29
2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	62	0.12
3) เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ	56	0.11
4. เขตแหล่งน้ำ	492	0.96
1) เขตแหล่งน้ำธรรมชาติ	331	0.65
2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	161	0.31

ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
5. เขตพื้นที่อื่นๆ	434	0.84
6. เขตรักษาสมดุทธรรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	253	0.49
รวม	51,234	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลอุไถเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลอุเจริญ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567 ถึง 2571

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลอุเจริญไปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลอุเจริญ เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และได้รับการเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินสตูล เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินสตูล นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอเพื่อสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

เขตเกษตรกรรม

1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์/ดินตื้น มีแผนงาน/โครงการปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้

- (1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
- (2) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- (3) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- (4) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
- (5) การรณรงค์เฝ้าสังเกตตอซังเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและแร่ธาตุในดิน
- (6) การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด
- (7) การพัฒนาศักยภาพหมอดินอาสา
- (8) การพัฒนาต่อยอดศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน

2) การขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร

- (1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

- (2) การปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำแหล่งน้ำคลองธรรมชาติ
- (3) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม-ดอน
- 3) การชะล้างพังทลายของดิน** มีแผนงาน/โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ดังนี้
  - (1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
  - (2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม-ดอน

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น (ตารางที่ 7-2)

7.3.1 เขตเกษตรกรรม

- (1) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) และการตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ (ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสตูล)
- (2) การส่งเสริมการอารักขาพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (สำนักงานเกษตรจังหวัดสตูล)
- (3) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)
- (4) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)
- (5) การส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสตูล)
- (6) การส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อการจัดการเศรษฐกิจ (สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สตูล)

7.3.2 เขตแหล่งน้ำ

การสนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำและปรับปรุงงานชลประทาน (โครงการชลประทานสตูล)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่องค์การบริหารส่วนตำบลอุโตเจริญ เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2566 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน การขาดแคลนน้ำ เป็นต้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของตำบลอุโตเจริญ กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลอุโตเจริญในภาพรวมสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ (1) ปัญหาดินเสื่อมโทรม (2) ปัญหาการขาดแคลนน้ำทางการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง และมีปัญหารองลงมา คือ ปัญหา

การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและรายได้ของเกษตรกร

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดินนั้นจะรวมถึง (1) ดินตื้น (2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (3) การชะล้างพังทลายของดิน โดยในส่วนของปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่เกิดขึ้นนั้น เนื่องจากการใช้ประโยชน์ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานานโดยขาดการปรับปรุงบำรุงดิน พื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกลติดต่อกันทำให้โครงสร้างของดินมีการเปลี่ยนแปลง ดินแน่นทึบ น้ำและอากาศในดินสูญหายไป ส่วนธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุ มีปริมาณลดลงเนื่องจากพืชนำไปใช้ และอินทรีย์วัตถุได้สลายตัวไป ดินจึงเสื่อมโทรมลงเรื่อย ๆ ส่วนปัญหาดินตื้นซึ่งเกิดขึ้นตามธรรมชาติ นอกจากจะมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำแล้ว คุณสมบัติทางกายภาพยังเป็นข้อจำกัดในการเจริญเติบโตของพืช เพราะมีปริมาณชั้นเศษหินและลูกรังปะปนอยู่ในเนื้อดิน ทำให้มีเนื้อดินน้อย ดินจึงอุ้มน้ำได้น้อย มักขาดแคลนน้ำในฤดูฝนทิ้งช่วง ส่งผลให้พืชไม่สามารถเจริญเติบโตได้ดี และให้ผลผลิตต่ำ ดังนั้นการแก้ไขปัญหาคือความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยรวม จึงควรปรับปรุงโครงสร้างดิน บำรุงดินโดยเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุ ร่วมกับการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมตามสภาพพื้นที่ ในส่วนของปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน จากการวิเคราะห์ระดับการชะล้างพังทลายของดินของตำบลอุเจาเจ็ดริ้ว ซึ่งมีเนื้อที่รวม 51,234 ไร่ นั้น พบว่าพื้นที่ส่วนใหญ่มีระดับความสูญเสียดินอยู่ที่ระดับน้อย (0-2 ตัน/ไร่/ปี) จำนวน 22,605 ไร่ หรือร้อยละ 44.12 รองลงมา มีระดับความสูญเสียดินอยู่ที่ระดับปานกลาง (2-5 ตัน/ไร่/ปี) จำนวน 18,623 ไร่ หรือร้อยละ 36.35 และพบพื้นที่มีระดับความสูญเสียดินอยู่ที่ระดับรุนแรงมากที่สุด (>20 ตัน/ไร่/ปี) จำนวน 3,940 ไร่ หรือร้อยละ 7.69 ซึ่งอยู่บริเวณด้านทิศเหนือและทิศใต้ของตำบล (รูปที่ 7-1)

ในกรณีของปัญหาการขาดแคลนน้ำทางการเกษตรในช่วงฤดูแล้งนั้น นอกจากการเกิดการชะล้างพังทลายของดินส่งผลให้เกิดการทับถมของตะกอนดินในแหล่งน้ำจนตื้นเขินแล้ว การที่ประชากรเพิ่มขึ้น กิจกรรมที่ต้องใช้น้ำเพิ่มขึ้น ทำการเกษตรเพิ่มขึ้น รวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องวางระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อกักน้ำในดิน คงความอุดมสมบูรณ์ เพื่อจัดหาน้ำให้แหล่งน้ำต้นทุน โดยวิธีการต่างๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ

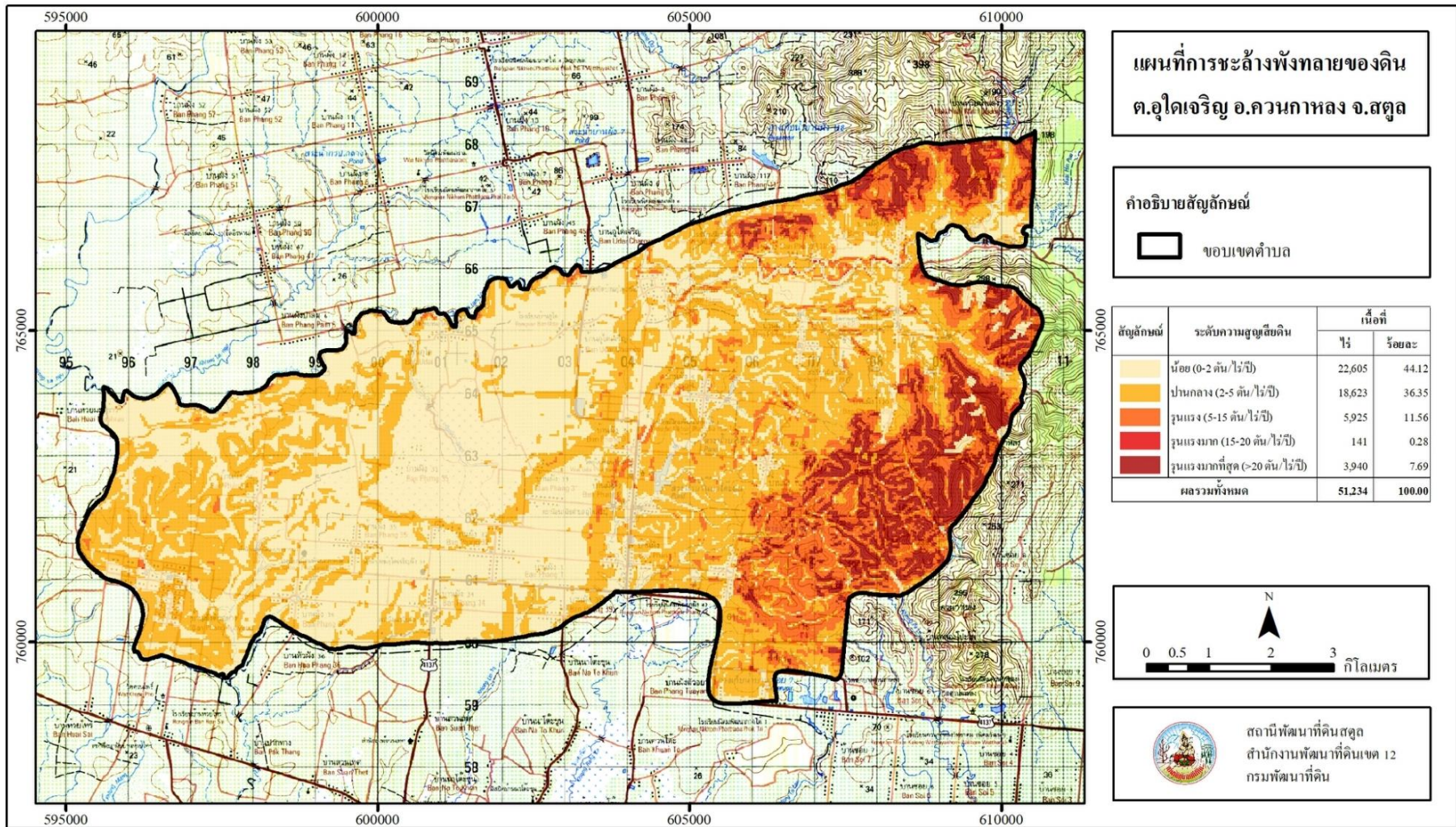
ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาร่องขาดแคลนน้ำ จะสรุปได้ว่ามี 5 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝ่ายกั้นน้ำ ลำน้ำ เป็นต้น (2) สร้างอ่าง ฝ่ายกั้นน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม (3) ก่อสร้างประปาภูเขาโดยส่งน้ำด้วยท่อ P.E. (4) ขุดเจาะบ่อบาดาล และ (5) ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ

เพื่อตอบสนองข้อเสนอดังกล่าวทั้ง 5 ประการนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้วสรุปได้ว่า “ไม่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งหรือใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่ง แล้วจะแก้ไขปัญหาคขาดแคลนน้ำทั้งตำบลได้โดยสิ้นเชิง”

การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำจะต้องดำเนินการทั้งตำบลควบคู่กันทั้งปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน กับปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ โดยจัดทำโครงการ “การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ” ทั้งพื้นที่ตำบลที่รวมข้อเสนอในการแก้ไข้ปัญหา โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ส่วนของต้นน้ำ อยู่บริเวณตอนบนของตำบลด้านทิศเหนือ และบริเวณตะวันออกของตำบล เป็นพื้นที่สูงชันถึงพื้นที่ลาดเชิงเขา ประกอบด้วย พื้นที่หมู่ที่ 4, 7 เป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงในการสูญเสียดินจากการชะล้างพังทลายของดินและไหลลงสู่แหล่งน้ำ การจัดการพื้นที่ต้องปลูกป่าเพิ่มเติม สร้างฝายชะลอน้ำ เพื่อรักษาน้ำให้อยู่ในพื้นที่ โดยจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อลดการชะล้างพังทลาย การสูญเสียดิน และชะลอการไหลของน้ำ

2. ส่วนของกลางน้ำและปลายน้ำ อยู่บริเวณทิศตะวันตกของตำบล สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบและที่ราบลุ่ม พื้นที่ปลายน้ำเป็นพื้นที่โดยส่วนใหญ่ของตำบล ประกอบด้วย พื้นที่หมู่ที่ 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9 การจัดการพื้นที่ควรพัฒนาที่ดินและระบบน้ำ ได้แก่ การขุดลอกคลอง ก่อสร้างสระน้ำ ฝายกั้นน้ำ คลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำหรือพรางน้ำป้องกันน้ำท่วม การขุดบ่อบาดาล ปรับรูปที่ดินปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต และการทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ รวมถึงการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อให้การใช้ที่ดินสามารถใช้พื้นที่ได้อย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์ทั้งตัวเกษตรกร ชุมชน ในด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

รูปที่ 7-1 การชะล้างพังทลายของดินในเขตการใช้ที่ดิน ตำบลอุไคเจริญ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/ โครงการ	งบประมาณ (บาท)
เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภท 2)		
1. เขตทำนา เนื้อที่ 354 ไร่	1) โครงการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน เป้าหมาย 50 ไร่ 2) โครงการไถกลบตอซังเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและแร่ธาตุในดิน เป้าหมาย 50 ไร่ 3) โครงการพัฒนาคุณภาพดินเพื่อปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมือง (ข้าวดอกขาว)/ข้าวอัตลักษณ์ ในพื้นที่เหมาะสม เป้าหมาย 50 ไร่ (ไถกลบตอซัง/สาธิตการทำกรใช้น้ำหมักชีวภาพ) 4) โครงการส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงเพื่อทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี จำนวน 50 ไร่ 5) โครงการพัฒนาหมอดินอาสาและผู้นำเกษตรกร 9 ราย	9,000 17,000 34,440 60,750 4,500
2. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 313 ไร่	1) โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร (พัฒนาต่อยอดกลุ่มเข้มแข็ง) เป้าหมาย 1 กลุ่ม/15 ราย 2) โครงการพัฒนาคุณภาพดินเพื่อปลูกไม้ผล/พืชผสมผสาน เป้าหมาย 20 ไร่ (บริการวิเคราะห์ดิน/ส่งเสริมใช้น้ำหมักชีวภาพ)	2,850 7,100
3. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 252 ไร่	1) โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร (ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมัก) เป้าหมาย 10 ตัน 2) โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร (พัฒนาต่อยอดกลุ่มเข้มแข็ง) เป้าหมาย 2 กลุ่ม 3) โครงการธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ (ธนาคารปุ๋ยหมัก/ธนาคารน้ำหมักชีวภาพ) เป้าหมาย 20 ตัน 2,000 ลิตร 4) โครงการส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงเพื่อทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี จำนวน 50 ไร่ 5) โครงการพัฒนาคุณภาพดินเพื่อปลูกยางพารา/ปาล์มน้ำมัน (บริการวิเคราะห์ดิน/ส่งเสริมใช้น้ำหมักชีวภาพ) เป้าหมาย 100 ไร่ 6) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลุ่มและพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร เป้าหมาย 50 ไร่	34,000 5,700 94,000 60,750 35,500 160,000

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/ โครงการ	งบประมาณ (บาท)
	7) โครงการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม เป้าหมาย 50 ไร่	400,000
	8) โครงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดินและฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ได้แก่ การก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก ฝายชะลอน้ำ บ่อตกตะกอน ทางลำเลียงในไร่นา ฯลฯ	100,000
	9) โครงการพัฒนาศักยภาพพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกยางพาราและปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ประสบปัญหาโรคใบร่วงชนิดใหม่ในยางพารา เป้าหมาย 50 ไร่ (จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ/ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด)	43,250
4. เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 23 ไร่	-	-
5. เขตปลูกพืชทางเลือก เนื้อที่ 101 ไร่	1) โครงการพัฒนาคุณภาพดินเพื่อการปลูกพืชผสมผสาน เป้าหมาย 20 ไร่ (บริการวิเคราะห์ดิน/ส่งเสริมน้ำหมักชีวภาพ)	7,100
เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ		
1. เขตทำนา เนื้อที่ 95 ไร่	1) โครงการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน เป้าหมาย 20 ไร่	3,600
	2) โครงการไถกลบตอซังเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและแร่ธาตุในดิน เป้าหมาย 20 ไร่	6,800
	3) โครงการส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงเพื่อทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี จำนวน 20 ไร่	24,300
2. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 214 ไร่	1) โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร (พัฒนาต่อยอดกลุ่มเข้มแข็ง) เป้าหมาย 2 กลุ่ม	5,700
	2) โครงการพัฒนาคุณภาพดินเพื่อปลูกไม้ผล/พืชผสมผสาน เป้าหมาย 20 ไร่ (บริการวิเคราะห์ดิน/ส่งเสริมน้ำหมักชีวภาพ)	7,100
	3) โครงการส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงเพื่อทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี จำนวน 50 ไร่	60,750
3. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 23,536 ไร่	1) โครงการปรับปรุงคุณภาพดิน (การปรับปรุงพื้นที่ดินกรด) เป้าหมาย 100 ไร่	86,500
	2) โครงการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม-ดอน เป้าหมาย 100 ไร่	800,000
	3) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลุ่มและพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร เป้าหมาย 50 ไร่	160,000
	4) โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เป้าหมาย 3 บ่อ	61,800

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/ โครงการ	งบประมาณ (บาท)
	5) โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร (พัฒนาต่อยอดกลุ่มเข้มแข็ง) เป้าหมาย 2 กลุ่ม	5,700
	6) โครงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดินและฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ได้แก่ การก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก ฝายชะลอน้ำ บ่อดักตะกอน ทางลำเลียงในไร่นา ฯลฯ เป้าหมาย 1 โครงการ	100,000
4. เขตปลูกพืชทางเลือก เนื้อที่ 2 ไร่	-	-
เขตแหล่งน้ำ เนื้อที่ 492 ไร่	1) โครงการณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก เป้าหมาย 20,000 กล้า 2) โครงการส่งเสริมการผลิตสารบำบัดน้ำเสีย พต.6 เพื่ออนุรักษ์แหล่งน้ำชุมชน เป้าหมาย 100 ลิตร	14,600 1,300

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
<p>เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภท 2)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เขตทำนา เนื้อที่ 354 ไร่ 2. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 313 ไร่ 3. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 19,271 ไร่ 4. เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 23 ไร่ 5. เขตปลูกพืชทางเลือก เนื้อที่ 101 ไร่ <p>เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เขตทำนา เนื้อที่ 95 ไร่ 2. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 214 ไร่ 3. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 23,536 ไร่ 4. เขตปลูกพืชทางเลือก เนื้อที่ 2 ไร่ 	<p>การแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรม พื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน และเพิ่มศักยภาพการผลิต</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการส่งเสริมการทำสวนยางในรูปแบบแปลงใหญ่ (การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดสตูล) 2) โครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP (สำนักงานเกษตรจังหวัดสตูล) 3) โครงการส่งเสริมการอารักขาพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (สำนักงานเกษตรจังหวัดสตูล) 4) โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร (สำนักงานเกษตรจังหวัดสตูล) 5) โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (สำนักงานเกษตรจังหวัดสตูล) 6) โครงการตรวจรับรองแหล่งผลิตพืช (GAP) /การตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ (ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสตูล) 7) โครงการจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน (โครงการชลประทานสตูล) 8) โครงการป้องกันและบรรเทาภัย (โครงการชลประทานสตูล) 9) โครงการปรับปรุงงานชลประทาน (โครงการชลประทานสตูล) <p>การปรับปรุงที่ดินและเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการส่งเสริมและสนับสนุนให้ความช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยางเพื่อการปลูกแทน (การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดสตูล) 2) โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องและเกษตรกรรุ่นใหม่ (Smart Farmer & Young Smart Farmer) (สำนักงานเกษตรจังหวัดสตูล) 3) โครงการเสริมสร้างการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อจัดการเศรษฐกิจ (สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สตูล) 4) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์/ กลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสตูล)
<p>เขตแหล่งน้ำ เนื้อที่ 492 ไร่</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาแหล่งน้ำชลประทาน (กรมชลประทาน) 2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำ (กรมชลประทาน) 3) โครงการพัฒนาโครงการชลประทานเดิม (กรมชลประทาน) 4) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการส่งและระบายน้ำ (กรมชลประทาน) 5) โครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำในพื้นที่ชลประทานเดิม (กรมชลประทาน)

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลอุโตเจริญ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ (บาท)					รวม	หน่วยงานรับผิดชอบ
			2567	2568	2569	25670	2571		2567	2568	2569	25670	2571		
เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภท 2)															
1. เขตทำนา เนื้อที่ 354 ไร่	1) โครงการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	ไร่	-	50	-	50	-	100	-	9,000	-	9,000	-	18,000	สพต.สตูล
	2) โครงการเถือกลบตอซังเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและแร่ธาตุในดิน	ไร่	-	50	-	50	-	100	-	17,000	-	17,000	-	34,000	
	3) โครงการพัฒนาคุณภาพดินเพื่อปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมือง (ข้าวดอกขาว)/ข้าวอัตลักษณ์) ในพื้นที่เหมาะสม (เถือกลบตอซัง/สาดิการทำการใช้น้ำหมักชีวภาพ)	ไร่	-	50	-	50	-	100	-	19,680	-	19,680	-	39,360	
	4) โครงการส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงเพื่อทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี	ไร่	-	50	50	50	50	200	-	34,440	34,440	34,440	34,440	137,760	
	5) โครงการพัฒนาหมอดินอาสาและผู้นำเกษตรกร	ราย	-	9	9	9	9	9	4,500	4,500	4,500	4,500	4,500	225,000	
2. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 313 ไร่	1) โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร (พัฒนาต่อยอดกลุ่มเข้มแข็ง)	กลุ่ม/ราย	-	1/15	1/15	1/15	1/15	1/15	-	2,850	2,850	2,850	2,850	11,400	สพต.สตูล
	2) โครงการพัฒนาคุณภาพดินเพื่อปลูกไม้ผล/พืชผสมผสาน (บริการวิเคราะห์ดิน/ส่งเสริมน้ำหมักชีวภาพ)	ไร่	-	20	20	20	20	80	-	7,100	7,100	7,100	7,100	28,400	
3. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 252 ไร่	1) โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร (ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมัก) เป้าหมาย 10 ต้น	ต้น	-	-	-	10	10	20	-	-	-	34,000	34,000	68,000	สพต.สตูล
	2) โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร (พัฒนาต่อยอดกลุ่มเข้มแข็ง) เป้าหมาย 2 กลุ่ม	กลุ่ม/ราย	-	-	1/15	1/15	-	1/15	-	-	2,850	2,850	-	5,700	

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ (บาท)					รวม	หน่วยงานรับผิดชอบ
			2567	2568	2569	25670	2571		2567	2568	2569	25670	2571		
	3) โครงการธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ (ธนาคารปุ๋ยหมัก/ธนาคารน้ำหมักชีวภาพ)	ตัน,ลิตร	-	-	10/1,000	10/1,000	10/1,000	30/3,000	-	-	47,000	47,000	47,000	141,000	
	4) โครงการส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงเพื่อทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี	ไร่	-	-	50	-	50	150	-	-	60,750	-	60,750	121,500	
	5) โครงการพัฒนาคุณภาพดินเพื่อปลูกยางพารา/ปาล์มน้ำมัน (บริการวิเคราะห์ดิน/ส่งเสริมน้ำหมักชีวภาพ)	ไร่	-	20	-	20	20	60	-	7,100	-	7,100	7,100	21,300	
	6) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลุ่มและพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร	ไร่	-	-	20	-	20	40	-	-	64,000	-	64,000	128,000	
	8) โครงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดินและฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ได้แก่ การก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก ฝายชะลอน้ำ บ่อดักตะกอน ทางลำเลียงในไรนา ฯลฯ	โครงการ	-	-	1	1	1	3	-	-	100,000	100,000	100,000	300,000	
	9) โครงการพัฒนาศักยภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกยางพาราและปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ประสบปัญหาโรคใบร่วงชนิดใหม่ในยางพารา (จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ/ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด)	ไร่	-	-	30	-	30	60	-	-	25,950	-	25,950	51,900	
4. เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 23 ไร่	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
5. เขตปลูกพืชทางเลือก เนื้อที่ 101 ไร่	1) โครงการพัฒนาคุณภาพดินเพื่อการปลูกพืชผสมผสาน (บริการวิเคราะห์ดิน/ส่งเสริมน้ำหมักชีวภาพ)	ไร่	-	20	20	20	-	60	-	7,100	7,100	7,100	-	21,300	สพต.สตูล

เขตการใช้ ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ (บาท)					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2567	2568	2569	25670	2571		2567	2568	2569	25670	2571		
เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ															
1. เขตปลูกทำนา เนื้อที่ 95 ไร่	1) โครงการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด ปรับปรุงบำรุงดิน	ไร่	-	-	20	20	20	60	-	-	3,600	3,600	3,600	10,800	สพด.สตูล
	2) โครงการโคกกลบตอซึ่งเพื่อเพิ่ม อินทรีย์วัตถุและแร่ธาตุในดิน	ไร่	-	-	20	20	20	60	-	-	6,800	6,800	6,800	20,400	
	3) โครงการส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ย อินทรีย์คุณภาพสูงเพื่อทดแทนการใช้ ปุ๋ยเคมี	ไร่	-	-	20	-	20	40	-	-	24,300	-	24,300	48,600	
2. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 214 ไร่	1) โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลด การใช้สารเคมีทางการเกษตร (พัฒนาต่อ ยอดกลุ่มเข้มแข็ง)	กลุ่ม/ ราย	-	-	1/15	1/15	-	1/15	-	-	2,850	2,850	-	5,700	สพด.สตูล
	2) โครงการพัฒนาคุณภาพดินเพื่อปลูกไม้ ผล/พืชผสมผสาน (บริการวิเคราะห์ดิน/ ส่งเสริมน้ำหมักชีวภาพ)	ไร่	-	-	20	20	20	60	-	-	7,100	7,100	7,100	21,300	
	3) โครงการส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ย อินทรีย์คุณภาพสูงเพื่อทดแทนการใช้ ปุ๋ยเคมี	ไร่	-	-	20	20	20	60	-	-	24,300	24,300	24,300	72,900	
3. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 23,536 ไร่	1) โครงการปรับปรุงคุณภาพดิน (การ ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด)	ไร่	-	-	100	100	100	300	-	-	86,500	86,500	86,500	259,500	สพด.สตูล
	2) โครงการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ บนพื้นที่ลุ่ม-ดอน	ไร่	-	-	100	-	50	150	-	-	800,000	-	400,000	1,200,000	
	3) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำใน พื้นที่ลุ่มและพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร เป้าหมาย 50 ไร่	ไร่	-	-	50	-	50	100	-	-	160,000	-	160,000	320,000	
	4) โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอก เขตชลประทาน	บ่อ	-	3	-	3	-	6	-	-	61,800	-	61,800	123,600	

เขตการใช้ ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ (บาท)					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2567	2568	2569	25670	2571		2567	2568	2569	25670	2571		
	5) โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร (พัฒนาต่อยอดกลุ่มเข้มแข็ง)	กลุ่ม/ ราย	-	-	2/15	2/15	2/15	2/15	-	-	5,700	5,700	5,700	17,100	
	6) โครงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดินและฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ได้แก่ การก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก ฝายชะลอน้ำ บ่อตกตะกอน ทางลำเลียงในไร่นา ฯลฯ	โครงการ	-	-	1	1	1	3	-	-	100,000	100,000	100,000	300,000	
เขตแหล่งน้ำ เนื้อที่ 492	1) โครงการอนุรักษ์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก	กล้า	-	-	20,000	20,000	-	40,000	-	-	14,600	14,600	-	29,200	สพด.สตูล
	2) โครงการส่งเสริมการผลิตสารบำบัดน้ำเสีย พต.6 เพื่ออนุรักษ์แหล่งน้ำชุมชน	ลิตร	-	-	100	100	-	200	-	-	1,300	1,300	-	2,600	

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2566. **แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, กรุงเทพฯ.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2566. **ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565**. แหล่งที่มา : <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2566.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2566. **สถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี พ.ศ.2536-2565 (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน. 2566. **แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล)**. กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2566. **แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต ต้นศิริ และ คำรณ ไทรพิง. 2542. **คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน**. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน.
- องค์การบริหารส่วนตำบลอุโตเจริญ. 2566. **วิสัยทัศน์ พันธกิจ**. แหล่งที่มา : <https://www.udaijarem.go.th/vision.php>, 30 พฤษภาคม 2566.

